

Kas jāzina par valsts apmaksātu sociālo rehabilitāciju no atkarībām cietušajiem

Date : 07/09/2020

Labklājības ministrija

Mēs kļūdāmies, ja domājam, ka atkarība ir vienkārši rakstura vājums un izlaidība. Atkarība IR slimība. Kad tā kādu pārņem savā varā, cilvēks zaudē kontroli pār to, ko dara, lieto vai izmanto. Tas brīdis, kad atkarība sasniedz robežu un sāk kļūt kaitīga gan pašam atkarīgajam, gan citiem, piemēram, ģimenei, var pienākt pakāpeniski un nemanāmi. Turklāt - problēmas, ko sev vai citiem ir radījis atkarīgs cilvēks, pašam var pat nebūt saprotamas. Bez tam atkarības jēdziens mūsdienās ir krietni plašāks nekā tikai atkarība no kādām apreibinošām vielām.

Atkarībās nonākušajiem nepieciešama palīdzība. Augustā valdība pieņēma noteikumus, kas regulē kārtību, kādā atkarībās nonākušie var saņemt valsts finansētus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus - valsts palīdzību cīņā pret šīm atkarībām. Un šāda rehabilitācija ir pieejama ne tikai tiem, kas atkarīgi no apreibinošām vielām, bet arī tādiem, kas atkarīgi no procesiem. Piemēram, datorspēlēm, mobilā telefona, azartspēlēm.

Turpmāk šie valsts finansētie pakalpojumi cīņā pret atkarībām būs pieejami divos veidos - institūcijā jeb specializētā iestādē un arī dzīvesvietā. Šeit svarīgi saprast, ka pakalpojums dzīvesvietā nenozīmē, ka pakalpojums tiks nodrošināts mājvietā! Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu šis ir pakalpojums, kas pieejams, piemēram, krīzes centrā vai dienas centrā. Vienkāršāk sakot - šāds pakalpojums tiek organizēts tā, lai tā saņemšana būtu ērti sasniedzama un organizēta netālu no vietas, kur cilvēks dzīvo. Valdība lēmusi, ka **pilngadīgas personas šādu pakalpojumu dzīvesvietā varēs sākt saņemt no nākamā - 2021. gada sākuma.**

Bet bērni šādu rehabilitācijas pakalpojumu var jau saņemt. Pilotprojekts, kas paredz psihosociālu atbalstu pusaudžiem ar vielu vai procesu atkarību risku, tika uzsākts jau 2018. gada pavasarī sadarbībā ar nodibinājuma "Bērnu slimnīcas fonds" struktūrvienību "Pusaudžu resursu centrs" (PRC).

Šobrīd uz pilotprojektā uzkrātās zināšanu un pieredzes bāzes Rīgā un Liepājā ir pieejams valsts finansēts sociālās rehabilitācijas pakalpojums dzīvesvietā bērniem, kuriem ir izveidojusies apreibinošu vielu vai procesu atkarība vai arī pastāv tās izveidošanās risks. PRC programmu ir izveidojuši Bērnu universitātes klīniskās slimnīcas speciālisti sadarbībā ar starptautiskiem partneriem no Lielbritānijas un Austrālijas. Starp PRC speciālistiem ir gan pusaudžu psihologi, psihoterapeiti un mediķi, gan sporta treneri un fizioterapeiti.

Centrs darbojas pēc sabiedrībā balstīta palīdzības principa – tā galvenais princips ir nevis sodīt vai ievietot slēgta tipa iestādēs, bet palīdzēt pusaudža konkrētajā dzīves situācijā novērst riskus un realizēt savu potenciālu.

Kas jādara, lai bērns saņemtu šādu palīdzību?

Šo pakalpojumu var pieprasīt klātienē pie pakalpojuma sniedzēja vai arī neklātienē – pa telefonu, izmantojot WhatsApp aplikāciju Rīgā tel. 29164747, vai rakstot e-pastu info@pusaudzim.lv. Liepājā konsultāciju var pieteikt pa tālruni vai WhatsApp 26623422, vai rakstot e- pastu liepaja@pusaudzim.lv.

Pakalpojumu institūcijā gan pieaugušiem, gan bērniem nodrošina VSIA “Slimnīca “Ģintermuiža”” Jelgavā (gintermuiza.lv) un lai tam pieteiktos ir jāvēršas savas dzīvesvietas pašvaldības sociālajā dienestā.

Jaunie Ministru kabineta noteikumi paredz, ka pieaugušie, kuri vēlas saņemt valsts finansētu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā, savus dokumentus pakalpojuma saņemšanai var iesniegt savas dzīvesvietas sociālajā dienestā vai paši bez sociālā dienesta iesaistes nosūtīt tos uz Sociālās integrācijas valsts aģentūru.

Institūcijā pakalpojumu iespējams saņemt uz laiku līdz 12 mēnešiem, dzīvesvietā – līdz sešiem mēnešiem.

Labklājības ministrija